

TEMEL İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

SAĞLIK KONULARI

BİYOLOJİK RİSK ETMENLERİ

Biyolojik Etken

Herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak da değiştirilmiş;

- ✓ **Mikroorganizmalar,**
- ✓ **Hücre kültürleri ,**
- ✓ **İnsan endoparazitleridir.**

Biyolojik Etken

Mikroorganizmalar;

- ✓ Bakteriler
- ✓ Virüsler
- ✓ Mantarlar
- ✓ Diğerleri (Protozoalar)

Biyolojik Etken

Biyolojik etkenin sağlıklı bir kişide hastalığa yol açmasında;

- ✓ Etkenin hasta etme yetisi
- ✓ Bulaşma yolları,
- ✓ Konakçının duyarlılığı,
- ✓ Çevresel etmenler rol oynar.

Biyolojik Etkenlerin Grupları

Enfeksiyon risk düzeyine göre gruplama;

- ✓ Grup 1 biyolojik etkenler
- ✓ Grup 2 biyolojik etkenler
- ✓ Grup 3 biyolojik etkenler
- ✓ Grup 4 biyolojik etkenler

Biyolojik Etkenlerin Grupları

Grup 1 biyolojik etkenler: İnsanda hastalığa yol açma ihtimali bulunmayan biyolojik etkenler.

Grup 2 biyolojik etkenler: İnsanda hastalığa neden olabilen, çalışanlara zarar verebilecek, ancak topluma yayılma olasılığı olmayan, genellikle etkili korunma veya tedavi imkânı bulunan biyolojik etkenler.

Biyolojik Etkenlerin Grupları

Grup 3 biyolojik etkenler: İnsanda ağır hastalıklara neden olan, çalışanlar için ciddi tehlike oluşturan, topluma yayılma riski bulunabilen ancak genellikle etkili korunma veya tedavi imkânı olan biyolojik etkenler.

Grup 4 biyolojik etkenler: İnsanda ağır hastalıklara neden olan, çalışanlar için ciddi tehlike oluşturan, topluma yayılma riski yüksek olan ancak etkili korunma ve tedavi yöntemi bulunmayan biyolojik etkenler.

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

- ✓ Maruziyetin türü, düzeyi, süresi belirlenir,
- ✓ Birden fazla grupta yer alan etken varsa tümünün oluşturduğu tehlike dikkate alınır,
- ✓ Çalışanın biyolojik etkenlere maruziyet koşullarını etkileyebilecek herhangi bir değişiklik olduğunda yenilenir,
- ✓ İnsan sağlığına zararlı olan veya olabilecek biyolojik etkenler sınıflandırılır,

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

- ✓ Yetkili makamların, çalışanların sağlığını korumak için biyolojik etkenlerin denetim altına alınması hakkındaki önerileri dikkate alınır,
- ✓ Çalışanlar, yaptıkları işler sonucunda ortaya çıkabilecek hastalıklarla ve alerjik ya da toksik etkilerle ilgili bilgilendirilir,
- ✓ Çalışanlar, yaptıkları iş ile doğrudan bağlantılı olan hastalıklar hakkında bilgilendirilir.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler

İşveren, çalışanların sağlık ve güvenliği için riski varsa, ortaya çıkarsa; maruziyeti önler ya da en aza indirir.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler

Maruz kalım düzeyinin en aza indirilmesi için yapılacaklar;

- ✓ Maruz kalan veya kalabilecek çalışan sayısını en az düzeyde tutar,
- ✓ Biyolojik etkenlerin ortama yayılmasını önler,
- ✓ Toplu koruma ve kişisel korunma yöntemleri uygular,
- ✓ Biyolojik etkenlerin kontrol dışı sızmasını önler.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler

- ✓ Biyolojik risk işareti ve diğer işaretleri kullanır,
- ✓ Biyolojik etkenlerin karıştığı kazaların önlenmesine yönelik plan hazırlar,
- ✓ Çalışma ortam ölçümleri yapar ya da yaptırır,
- ✓ Biyolojik etkenlerin işyeri içinde güvenli kullanılması ve taşınması için gereken düzenlemeleri yapar, atık yönetimi oluşturur.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler -4

- ✓ Bulaşma riski bulunan çalışma alanlarında hiçbir şey yenilip içilmeyecektir,
- ✓ Çalışanlara uygun koruyucu giysi ve ekipman sağlanacaktır,
- ✓ Uygun ve yeterli temizlik ortamı/olanakları sağlanacaktır,
- ✓ İşe uygun koruyucu ekipmanlar kullanım öncesi ve sonrası kontrol edilecektir.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler

- ✓ İnsan ve hayvan kaynaklı numuneler için numune alınması, işlem yapılması, incelenmesi yöntemleri belirlenecektir,
- ✓ Biyolojik etkenlerle kirlenmiş olabilecek iş elbiseleri ve koruyucu ekipman, çalışma alanından ayrılmadan önce çıkarılacak ve diğer giysilerden ayrı bir yerde muhafaza edilecektir.

Biyolojik Riskler İçin Alınacak Önlemler

- ✓ İşverence, kirlenmiş bu elbiselerin ve koruyucu ekipmanın dekontaminasyonu ve temizliği sağlanacak, gerektiğinde imha edilecektir,
- ✓ Kişisel koruyucu ekipmanın kullanılmasında Kişisel Koruyucu Donanım Kullanma kriterleri uygulanacaktır.

Özel Durumlarda Çalışanın Bilgilendirmesi

- ✓ **İşveren**, biyolojik etkenlerle çalışma sırasında oluşan ciddi bir kaza veya olay durumunda veya grup 4 biyolojik etkenlerle yapılan çalışmalarda, işyerinde asgari takip edilecek prosedürleri içeren yazılı talimatları sağlar ve mümkün olduğu yerlerde uyarıları görünür şekilde asar.
- ✓ **İşverenler**, biyolojik etkenlerin ortama yayılmasından doğan ve insanda ciddi enfeksiyona ve / veya hastalığa neden olabilecek kaza veya olayı, çalışanlara ve / veya temsilcilerine derhal bildirirler.

Özel Durumlarda Çalışanın Bilgilendirilmesi

- ✓ **İşverenler**, çalışanlara ve / veya temsilcilerine kazanın sebeplerini ve durumu düzeltmek için alınan önlemleri de en kısa zamanda bildirirler.
- ✓ **İşverenler**, çalışanların ve / veya temsilcilerinin, konuyla ilgili ortak bilgilere ulaşabilmelerini sağlar.

Özel Durumlarda Çalışanın Bilgilendirilmesi

- ✓ **Çalışanlar**, biyolojik etkenlerin kullanımı sırasında meydana gelen herhangi bir kaza veya olayı, işyerinde görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi veya işveren / işveren vekiline derhal bildirir
- ✓ Her çalışan, kişisel olarak kendisini ilgilendiren bilgilere ulaşma hakkına sahiptir.

Biyolojik Etkenlere Maruziyet ile İlgili Liste ve Kayıtlar

İşveren,

- ✓ Grup 3 ve 4 biyolojik etkenlere maruz kalanların listesini,
- ✓ Yapılan işin türünü,
- ✓ Maruz kalınan biyolojik etkenleri,
- ✓ Kazalar ve olaylarla ilgili kayıtları uygun bir şekilde tutar,
- ✓ Bu liste ve kayıtlar maruziyet sona erdikten sonra **en az 15 yıl** saklanır.

Biyolojik Etkenlere Maruziyetin Olabileceđi Bazı İşler Listesi

- ✓ Gıda üretilen fabrikalarda çalışma
- ✓ Tarımda çalışma
- ✓ Hayvanlarla ve / veya hayvan kaynaklı ürünlerle çalışma
- ✓ **Sağlık hizmetlerinde, karantina ve morglarda çalışma**
- ✓ Veteriner klinikleri ve teşhis laboratuvarlarındaki çalışma
- ✓ Atıkları yok eden fabrikalarda çalışma
- ✓ Kanalizasyon, arıtma tesislerindeki çalışma

Biyolojik Tehlike İşareti

Teşekkür Ederiz